

Beslutningsforslag nr. **B 60**

Folketinget 2014-15

Fremsat den 27. januar 2015 af Per Clausen (EL), Stine Brix (EL) og Finn Sørensen (EL)

Forslag til folketingsbeslutning om forbud mod ftalaterne DEHP, DBP, BBP og DIBP

Folketinget pålægger regeringen at fastholde det planlagte forbud mod de fire mest skadelige ftalater DEHP (di(2-ætylhexyl)ftalat), DBP (dibutylftalat), BBP (butylbenzylftalat) og DIBP (diisobutylftalat) i produkter, børn kommer i kontakt med.

Bemærkninger til forslaget

Vi ser i disse år voldsomme forandringer i den menneskelige organisme. Særlig voldsomme er forandringerne i hormonsystemerne. Vi ser piger, der går tidligere og tidligere i pubertet, og unge kvinder der går i overgangsalderen. Hver tiende drengebarn bliver født med misdannede kønsorganer. Danske mænds sædkvalitet ligger helt i bund sammenlignet med andre europæiske lande, og sammen med Norge har danske mænd den højeste forekomst af testikkelkræft i verden. Omkring hvert sjette par skal have hjælp til at få børn. Flere og flere bliver i løbet af deres liv ramt af brystkræft, testikkelkræft eller andre kræftformer, der menes at knytte sig til eksponeringen for de hormonforstyrrende stoffer. Den nyeste forskning kæder desuden udsættelse for hormonforstyrrende stoffer i fostertilstanden sammen med en række sygdomme, der rammer langt senere i livet, f.eks. diabetes, hjerte-kar-sygdomme, fedme og kræft. Ifølge WHO kan omfanget af sygdomme som følge af hormonforstyrrende stoffer være betydeligt undervurderet.

Folketingets Miljøudvalg afholdt den 26. november 2014 en høring med fokus på de skadelige virkninger af hormonforstyrrende stoffer. I høringen deltog bl.a. forskere for Center for Hormonforstyrrende stoffer på Rigshospitalet. Et af budskaberne fra høringen var, at der ikke er tvivl om, at hormonforstyrrende stoffer er skadelige, og at der er stor usikkerhed om grænseværdierne for de hormonforstyrrende stoffer – særlig når der er tale om såkaldte cocktaileffekter, hvor man påvirkes af flere stoffer samtidig. Der var således ikke en faglig dokumentation for, at de hormonforstyrrende stoffer var uskadelige under bestemte grænseværdier, hvis de optrådte i samspil med andre stoffer.

Undersøgelser har vist, at kvinder, der i løbet af deres graviditet udsættes for høje niveauer af hormonforstyrrende stoffer, oftere får børn med påvirket udvikling. Men det er ikke kun i fostertilstanden, at påvirkning kan være kritisk. Det kan den gennem hele livet. Danske forskere har undersøgt den danske befolknings udsættelse for hormonforstyrrende stoffer. Mere end 2.200 børn, ca. 900 yngre mænd og 565 gravide kvinder har deltaget i undersøgelserne. Alle børn og mænd i undersøgelserne og næsten alle de gravide havde fem af de seks mest anvendte ftalater i deres urin. Ftalaterne optages via hud, indånding eller kost og udskilles i urinen inden for et døgn. De to mest hormonforstyrrende ftalater, DEHP og DBP, blev fundet i de højeste koncentrationer.

Undersøgelserne viste ydermere, at hvert sjette danske barn udsættes for ftalater i koncentrationer, der overskrider EFSA's (Den Europæiske Fødevarerikkerhedsmyndighed) grænser for tolerabelt dagligt indtag. Meget peger på, at kilden til de høje koncentrationer er produkter i hjemmet. Det kan f.eks. være badeforhæng, vinylgulve, voksduge, dækkeservietter, elektronikprodukter m.v. (se f.eks. artiklen »Hverdagen er stopfuld af usynlige hormoner«, bragt i Politiken den 10. november 2014).

At ftalaterne er skadelige og bredt anvendte er ingen nyhed. I mange år har vi vidst, at især DEHP, DBP, BBP og DIBP var farlige. Det er således veldokumenteret, at disse stoffer er hormonforstyrrende og dermed kan være en betydelig medvirkende årsag til den faldende sædkvalitet og det stigende antal drenge, som fødes med misdannede kønsorganer. Ftalaterne bruges i dag i talrige produkter, f.eks. i farve, lak og kosmetikprodukter og som blødgørere i plastik. Der findes allerede gode og ufarlige erstatninger for ftalaterne. Bl.a. har den danske virksomhed Danisco udviklet en vegetabilsk baseret erstatning for ftalater, som har samme blødgørende egenskaber, men uden risiko for hormonforstyrrende effekter. COWI har kortlagt mulige alternativer inden for forskellige anvendelsesområder og konkluderet, at der var alternativer til rådighed inden for alle de undersøgte områder. I forbindelse med høringen om den danske ftalatbekendtgørelse blev der heller ikke identificeret områder, hvor substitution ikke var mulig. Når de farlige ftalater stadig anvendes, skyldes det, at de er billigere end de ufarlige alternativer.

Folketingets Miljøudvalg afgav den 21. april 2010 en betretning over beslutningsforslag nr. B 47 om forbud mod ftalaterne DEHP, DBP og BBP (folketingsåret 2009-10). Et flertal i udvalget bestående af S, DF, RV, SF og EL opfordrede i beretningen miljøministeren til at indføre et nationalt forbud mod ftalaterne, medmindre industrien inden den 1. oktober 2010 fremlagde dokumentation for, at disse stoffer var ufarlige. Dette var industrien selvsagt ikke i stand til, hvorfor arbejdet med ftalatbekendtgørelsen gik i gang.

Tre af hovedårsagerne for fremsættelsen af beslutningsforslag nr. B 47 var,

- at en simpel test fra foråret i 2009 af ni produkter til børn viste, at der var høje koncentrationer af ftalater i otte af de ni produkter,
- at Miljøstyrelsens undersøgelse af 2-åriges udsættelse for kemiske stoffer via kontakt med forbrugerprodukter konkluderede, at de 2-åriges eksponering for DBP og DEHP som enkeltstoffer oversteg det niveau, hvor der var en risiko for hormonforstyrrende effekter, hvilket understregede nødvendigheden af, at vi som politikere tog et ansvar på os i forhold til at reducere eksponeringen for ftalater generelt og for DEHP og DBP i særdeleshed, og
- at ftalater er kemiske stoffer med østrogenlignende virkninger, som kan skade fertiliteten og medføre fosterskader og misdannede kønsorganer m.v.

Baggrunden for beslutningsforslaget var således, at anvendelsen af ftalaterne er så udbredte, at de udgør en alvorlig sundhedsrisiko især for små børn.

Desværre besluttede fungerende miljøminister Pia Olsen Dyhr den 28. maj 2013 at udskyde ikrafttrædelsen af ftalatforbuddet af hensyn til industrien, hvorefter miljøminister Kirsten Brosbøl den 1. juli 2014 valgte at trække ftalatbekendtgørelsen tilbage. Tilbagetrækningen skete, fordi man

ikke mente, Europa-Kommissionen ville godkende Danmarks enegang på området.

De fire ftalater har i en årrække været på EU's såkaldte kandidatliste og er omfattet af godkendelsesordningen i REACH. Efter den 21. februar 2015 er det ikke længere tilladt at anvende stofferne, hvis man ikke har fået en godkendelse. Det er udelukkende de europæiske virksomheder, der anvender stofferne, som rammes af denne restriktion. Det får ingen betydning, hvis stofferne findes i artikler importeret fra lande uden for EU. Artikler vil således fortsat frit kunne importeres fra lande uden for EU, og denne regulering er der-

for – desværre – helt utilstrækkelig til at sikre befolkningens sundhed.

Beslutningsforslaget pålægger regeringen at sætte befolkningens og særlig børnenes sundhed højere end EU's helt utilstrækkelige kemikaliregulering. Danmark må fastholde et forbud mod kemiske stoffer, vi i snart 30 år har vidst var meget sundhedsskadelige. Industrien har haft rigelig tid til at udfase disse stoffer. Nu må hensynet til befolkningen veje tungest. I sidste instans må sagen prøves ved EU-Domstolen.

Skriftlig fremsættelse

Per Clausen (EL):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om forbud mod ftalaterne DEHP, DBP, BBP og DIBP.

(Beslutningsforslag nr. B 60)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.